

LITERATURA

'Geosmina', una novel·la que fa olor de terra mullada

Cinta Farnós debuta a la ficció amb un relat intimista, de viatges físics i emocionals, que transcorre entre Irlanda, Astúries i les Terres de l'Ebre

Tortosa Oriol Gracià

A la protagonista de *Geosmina* no li fa por la pluja. Més aviat tot el contrari. De menuda "es posava la caputxa de l'impermeable [...] i deixava que el so metàl·lic de les gotes que queien sobre el plàstic amaguessin els sorolls" explica la novel·la. L'escriptora Cinta Farnós (el Perelló, 1986) debuta com a novel·lista en una història que traspuja aigua per tots costats: paisatges d'herba humida, bassals tèrbols i marees que entren i surten, sense dir de fluc-tua. Com la vida. Per això, té tot el sentit que la novel·la es diga *Geosmina* (que és el compost orgànic que desprèn l'olor de terra mullada després d'un ruixat), que comence a Irlanda, que passe en un lloc indefinit de les Terres de l'Ebre (potser el Perelló) i acabe a Astúries. "Diuen que l'olfacte és un dels sentits que més ràpidament viatja fins al cervell, el que millor pot despertar les emocions. A mi, l'olor de terra mullada em transporta a la infantesa, als migdies en què mons laloes em pre-nien al tros. Ara l'aigua dona títol a

la novel·la i unix les històries i els personatges", explicava Farnós di-vendres passat en la presentació de la novel·la a la llibreria La 2 de Vila-drich de Tortosa.

El llibre comença una tarda plujosa de diumenge a Cork, una de les capitals del sud d'Irlanda. Quan els núvols han donat una mica de treva, la Lúcia rep la trucada del seu pare per anunciar-li que la mare ha mort. La notícia desencadena un viatge físic, però sobretot emocional, que furga en el passat, en els silencis familiars, en les relacions mare-filla i en la descoberta d'un personatge ple d'incògnites que servirà de dispositiu per a mantenir la tensió fins al final. Perquè, segons Farnós, "es-

tem fets de les coses que diem i que fem, però també del que no diem i que no fem; això fa que, sovint, ni tan sols coneguem les persones amb qui vivim, encara que faça anys que són al nostre voltant". *Geosmina* -que obre la nova etapa del segell La Magrana, de l'editorial Penguin Random House- és una novel·la de silencis i de temors, reforçades per l'atmosfera humida i boirosa que impregna tots els capítols de la història. La descripció dels ambients és una de les grans virtuts de la narració. "Per a poder escriure amb sentit i versemblança tens dues opcions: dediques moltes hores a la documentació o busques la manera de

tanta força", va assegurar Farnós.

Amb la mort de la mare, la Lúcia torna al poble, que, per la descripció dels paisatges -entre oliverars i marges de pedra seca-, es pot intuir que és a les Terres de l'Ebre, malgrat que no s'hi explicita. "Dixo anar algunes pistes de com és el lloc, però valg creure que dixer el poble desdibuixat, sense posar-hi nom, podria expressar i subratllar el desarrelament de la Lúcia; perquè és un poble del qual ha fugit i se'n sent distanciada", comentava Farnós. I descobrir per què n'ha fugit també és una de les claus de la trama. "Les relacions ambivalents que establim amb el territori es fan notar també en la novel·la *Primavera, estiu, etc.* de l'escriptora ribe-reenca Marta Rojals o a *Escales Avall*, el darrer llibre de la jesusen-ca Cinta Arasa. Són escriptors que han hagut de marxar d'allà on van nàixer, cadascuna amb les seues singularitats; però a les obres que han escrit s'hi poden tro-bar paraHellsmes i reflexions sobre la relació que establim amb el ter-ritori natal. Com a *Geosmina*. Es comença a entreveure una literatu-ra de la diàspora ebrenga?", va pre-guntar Josep Sabaté, encarregat de presentar el llibre de Cinta Farnós, i un dels impulsors del col·lectiu Diàs-pora Ebrenga. La resposta va que-dar a l'aire, però va desencadenar debats paraHells sobre el territori i la identitat entre els assistents. I quan es van començar a allargar les con-verses creuades, Rosa Cubeles, propietària de la llibreria, va donar per acabat l'acte, mentre oferia un tast de Coma d'En Pou, una garnatxa ne-gra del celler Bàrbara Forés de Gan-desa, un gran vi, profund i teHúric, com la geosmina que dona nom a la novel·la de Cinta Farnós. ■

viure tu mateixa els espais on passa la història. Jo he triat la se-gona opció. Els llocs que descriu a la novel·la els he caminat i els he habitat. Potser per això tenen